

nere æqualitatem realem inter injuste acceptum et redditum; sed quādiu res injuste accepta seu ablata non pervenit ad manus domini, non ponitur dicta æqualitas; ergo si antea pereat, talis debitor tenetur ad iteratam restitutionem, ut sic ponat dictam æqualitatem. Tum etiam, quia si res illa injuste accepta periret inter manus debitoris, periret ipsi debitori, ut fatentur omnes; at qui ipsa persona habita fidelis, ut confessarius, gerit in tali casu personam debitoris, ergo, etc. Neque potest dici, quod creditor in tali casu tacite consentiat, quod res sua sibi transmittatur per personam fidelissimam, uti censendus est confessarius, quia licet tacite consentiat quantum ad hoc, quod potius per fidelem, quam per infidelem transmittatur, non tamen tacite consentit quantum ad hoc, quod si res transmissa pereat, sibi pereat, cum non censeatur tacite consentire, nisi sub conditione, quod cum effectu vere et realiter sibi res transmissa reddatur. Et pro hac opinione c. *Significante* 7, De pignoribus, ubi Papa Innocentius III determinat, quod, qui per certum et fidelem nuntium pecuniam debitam creditori remisit, si nuntius perfide egerit, non eximatur ab onere iteratæ restitutionis, et Glossa, *ibid.*, verb. *Certum nuntium*, cum aliis juribus ibi adductis.

(28. Secunda sententia negat talem debitorem in dicto casu amplius ad aliquid obligari. Sic, teste Rosignolo, *De restitutione* 11, prænotione 5, n. 9, sentire videntur sanctus Thomas (163), 2-2, quæst. 62, art. 6, ad 2; Scotus in 4, dist. 15, art. 4, quæst. 2, § *De quarto*; Gabriel, in 4, dist. ead., q. 2, dub. 2. Imo Felix Potestas, tom. II, part. I, n. 179, dicit id Scotum expresse sentire, *loc. cit.*, per ejus verba supra adducta n. 19, quem, ipso teste, sequuntur Diana, part. II, tr. 17, resolut. 2, et part. X, tract. 16, resolut. 97. Rodriguez, Filliuc., Ceneda, et alii apud Tambur., tom. I, lib. VIII, tract. 4, § 5, n. 7, et apud Dianam, *loc. cit.*, quam sententiam non improbabilem censet etiam Lessius, lib. II, cap. 16, dub. 6, n. 67, et Diana, *loc. cit.*, dicit hanc sententiam esse tutam in praxi, et eam absolute docent Petrus Navarra (mutata priori sententia) Rodriguez, Reginaldus, Filliuc., et alii apud Sporer, *loc. cit.*, n. 19, ubi cum Tamburin., *loc. cit.*, n. 7 in fine, non audet hanc sententiam damnare, et pro ea dat efficacem probationem; et ratio est, quia cum talis debitor eximatur ab onere restitutionis per se ipsum ob periculum infamiæ sibi secuturæ, fideliter et prudenter gerit negotium creditoris transmittendo ipsi rem debitam per confessarium, qui non solum ratione proprii muneris sacerdotalis et judicis spiritalis, quo fungitur, habetur pro fidelissimo et maxime idoneo, sed etiam communi praxi suadente communius eligitur ad tales faciendas occultas restitutiones. Unde creditor ipse non potest esse quoad hoc ratio-

nabiliter invitus, et debet saltem implicite consentire, et consequenter sicuti fur et debitor, ad nihil amplius tenetur, cum ex consensu expresso creditoris rem restituendam tradit intermediæ personæ fidei habitæ, quamvis postea quocunque casu ad manus creditoris ipsa res non perveniat, ita ad nihil amplius tenetur, si id faciat ex consensu tacito creditoris, quoniam taciti et expressi consensus eadem est virtus; l. *Cum quid* 3, ff. *De rebus creditis*; cap. *Ex parte* 2, De rescriptis. Tum quia talis debitor fecit quantum in se potuit et debuit; non enim tenebatur restituere cum sui infamia, ut omnes concedunt, cum fama sit bonum superioris ordinis; atqui reiteratam restitutionem non posset facere personaliter sine periculo infamiæ, et si ad evitandam infamiam restitueret per confessarium, recurreret idem periculum, quod res non perveniret ad manus domini, ergo dicendum est, quod talis debitor liberetur ab onere iteratæ restitutionis, cum semel eam fecerit per confessarium reputatum fidelem quamvis ipsius malitia, vel quocunque casu ipsa restitutio ad manus domini non pervenerit. Ad textum autem c. *Significante* 7, De pignoribus, adductum pro prima sententia respondetur, quod ibi non est sermo de pecunia restituenda ex necessitate per interpositam personam ad evitandam infamiam, cum sit ibi conventio de eadem restituenda inter creditorem et debitorem interveniente juramento respectu istius, adeoque nihil officit, cum quoad hoc idem sit dicendum, quod de restitutione palam faciendā, et non idem quod de restitutione occulte faciendā ad evitandam propriam infamiam. Unde hæc secunda sententia est vere probabilis, et in praxi tutā, quamvis prima sit jam communior, et inter recentiores probabilior.* At si prima est non modo communior, sed etiam probabilior; secunda sententia vere probabilis esse non potest. Ex quo illud quoque sequitur, eandem tutam non esse. Et sane qui ratione injuriæ tenetur restituere, tenetur dominum prorsus indemnem servare, et culpa præcedente, casus etiam fortuitus imputatur, cap. ult. *De depositis*. Vide Antoine, *De justitia et jure*, cap. 5, quæst. 4, resp. 1, et alios.

(29. Ordine restitutionis, cæteris paribus, debita certa præferenda sunt incertis ita ut habens plura debita prius restituere debeat certa debitoribus notis in totum, et postea de reliquo residuo debita incerta, quousque se extendunt facultates. *Communis*, cum S. Antonino, part. III, tit. 2, cap. 3, in princip.; Cajetan., verb. *Restitutio*, cap. 8; Silvestro, verb. *Restitutio* 6, quæst. 6; Lessio, lib. II, cap. 15, dubit. 1; Layman, lib. III, *De justit.*, tract. 2, cap. 11, n. 1; Lugo, disp. 20, sect. 1, n. 3; Navarro, in *Manual.*, cap. 17, n. 47; Sporer, *loc. cit.*, sect. 2, n. 24; aliisque plurimis congestis Vasquez, *Opuscul de restit.*, cap. 11, n. 9. Et

ratio est, quia debita certa sunt magis proprie, et specificè debita, quam sint incerta; incerta enim, cum non habeant certum dominum, eroganda sunt vel in Ecclesiam vel in pauperes; atqui Ecclesia et pauperes non habent tantam actionem, et jus ad bona debitoris, quantum habent creditores certi; nam actio pauperum et Ecclesiæ est generica, adeo ut si pauperibus dentur et non Ecclesiæ, non inferatur præjudicium Ecclesiæ, nec econtra inferatur præjudicium pauperibus, si Ecclesiæ dentur, et non ipsis; actio autem creditorum certorum specifica est naturalis et civilis, adeo ut debita certa debeant eis necessario dari, et non aliis, adeoque, etc. (30. Dicitur autem notanter *Cæteris paribus*, quia si bona incerta exstent in sua specie, et non sic bona certa, debent restitui prius incerta, quam certa; bona enim incerta adhuc exstantia, si vero domino restitui non possunt, potius ecclesiæ vel pauperibus tribuenda sunt, quam ut ex ipsis satisfiat aliis certis creditoribus, quia creditoribus certis debitor est solum obligatus ex bonis propriis solvere, non vero ex alienis: bona autem incerta adhuc exstantia in sua specie apud iniquum possessorem, vere sunt aliena, non enim facta sunt propria ipsis, sed manserunt sui veri domini, quamvis ignoretur, adeoque, etc. *Communis*, cum supra citatis.

(31. Debita realia præferenda sunt personalibus in totum; unde cum res aliena adhuc existit in individuo apud debitorem, cujus proinde dominium apud creditorem, seu dominum adhuc manet, ut sunt res commodatæ, depositæ, oppignoratæ, locatæ, res inventæ, bona fide acceptæ, acquisitæ per furtum, et hujusmodi, talia debita certis ac propriis dominis integra restituenda sunt, priusquam reliquis debitis personalibus satisfiat, quamvis nihil omnino superesset, quo aliis creditoribus satisfiat. *Communis*, per text. in l. *Deposui* 30, ff. *De pecul.*, l. *Procuratoris* 1, § *Sed si dedi*, ff. *De tribun. act.*, leg. *Cum fundus* 31, ff. *De rebus creditis*; et ratio clara est, quia debitor debet solvere de bonis propriis et non de alienis, cum creditores quantumvis hypothecarii non habeant aliquod jus, nisi in bona propria debitoris, et nullatenus in bona, quæ sunt aliorum; supradicta autem bona, quousque perseverant in individuo apud debitorem, remanent sub dominio proprii domini seu creditoris, adeoque alii creditores nullum jus habent ad illa, et sic integra restituenda sunt certis ac propriis dominis, quamvis nihil omnino superesset, quo aliis creditoribus satisfiat.

(32. Venditor rei præferendus est aliis creditoribus, quando res vendita adhuc exstat apud emptorem, nec transit in ejus dominium. *Communis*; cum enim res semper clamet ad dominum suum, stat clarum, quod ubi non est translatus dominium, domino proprio sit reddenda præferenter ad alios creditores, cum alii creditores non habeant jus, nisi in bona, quorum dominium habet ipsorum debitor.

(33. An autem venditor rei præferendus sit aliis creditoribus, quando res vendita adhuc exstat apud emptorem, sed jam transiisse videtur in ejus dominium per fidei habitationem ipsius venditoris, qui emptoris fidem secutus est, vel pretium pro soluto habuit, quamvis vere et realiter pretium nondum fuerit persolutum? Duæ sunt contrariæ sententiæ. Prima sententia affirmat, eamque docent Cajetan, Silvester, Fumus, Medina, Navarrus, Archidiaconus, Bald., et alii, quos refert et sequitur Lessius, lib. II, cap. 15, dubit. 2, n. 11; Rebellus, lib. II, q. 19, n. 2; Bonacina, disp. 1, *De restitut.*, quæst. 8, punct. 2, n. 8; Sporer, *loc. cit.*, n. 28, ubi dicit hanc esse communioem, et sic plures alii. Et ratio est, quia venditor seu creditor fidem habens pretio promisso, videtur habere tacitam hypothecam in re vendita, donec ei solvatur pretium. L. *Julianus* 15, § 8, ff. *De actionibus empti*, l. *Hæreditatis* 22, ff. *De hæreditate et actione vendita*, l. *Quod si* 31, § 8, *De adilitio edicto*, ideoque in re ipsa restituenda, vel ejus pretio solvendo aliis creditoribus præferri debet, tum quia repugnat juri naturæ seu æquitati naturalī, quod res a venditore tradita emptori, nondum soluto pretio, et in individuo perseverans, aliis assignetur, et creditor, seu venditor re sua et pretio ejusdem fraudetur in concursu aliorum creditorum anteriorum: tum etiam quia in tali venditione transfertur dominium solum sub tacita conditione pretii solvendi; ergo ubi pretium non solvitur, res ad dominum redit.

(34. Secunda sententia negat, eamque docent Covarruv., lib. I, *Variar. resol.*, c. 7, n. 3; Molina, tom. II, disp. 536; Petrus Navarr., l. IV, *De restit.*, cap. 3, n. 39, et alii quos refert et sequitur Vasquez, c. 11, *De restitut.*, dub. 1, n. 19; Turrian., *De restitut.*, disp. 19, dub. 1, n. 6; Layman., *loc. cit.*, cap. 11, n. 2; Rosignol., *loc. cit.*, nu. 4; Henno, *loc. cit.*, disp. 2, quæst. 1, conclus. 2; Lugo, disp. 20, sect. 2, n. 17, et alii plures. Et ratio est, quia res sic vendita est sub dominio emptoris, non aliter atque res aliæ suæ; neque verum est, ut prætendant auctores primæ sententiæ, quod talis venditor habeat tacitam hypothecam in re vendita, donec ei solvatur pretium, nisi expresse sit de hoc conventum; sed res sic vendita transit statim in dominium emptoris sine reali onere rem afficiente; jura enim pro prima sententia allata non satis clare loquuntur in terminis suæ conclusionis, sicut clare loquitur pro hac secunda sententia textus in § *Venditæ vero res* 41, Institut. *De rerum divisione*, ubi sic expresse habetur: «Venditæ vero res, et traditæ, non aliter emptori acquiruntur, quam si is venditori pretium solverit, aut alio modo ei satisfecerit, veluti ex promissione aut pignore dato, quod quanquam cavetur ex lege duodecim tabularum, tamen recte dicitur, et jure gentium, id est jure naturali id effici; sed si is, qui vendidit fidem emptoris secutus fuerit, dicendum est, statim rem

(163) Non aliud cit. loc. S. Thomas docet, quam restitutionem fieri per confessarium posse. Vide ejus verba supra n. 19.

emptoris fieri. » Nec valet dicere, quod ex hoc textu videatur inferri, quod in ea hypothese, qua emptor, vel vere, vel fictione juris non satisfecerit, si non ratione hypothecae, potiori tamen jure domini creditor, seu venditor sit aliis quoad illam rem praefendus. Non valet, inquam, quia licet id videatur inferri ex primis verbis textus, ex ultimis tamen clare habetur, quod si venditor fidem emptoris sequitur, transfert statim dominium rei venditae in emptorem, ibi: « Sed si is, qui vendiderit, fidem emptoris secutus est, dicendum est, statim rem emptoris fieri. » Tum quia emptor ante solutum pretium potest rem alteri vendere, sicque absolute dominium transferre, quod certe non posset, si ipsemet absolutum dominium non haberet, adeoque, etc. Unde haec secunda sententia negativa est aequae probabilis, ac prima sententia affirmativa, ut recte concludit Sporer, *loc. cit.*, n. 28. * Hanc quaestionem tractans Antoine, *loc. citat.*, quaest. 5, resp. 1, scribit: « Res in rigore justitiae credito vendita exstans apud debitorem non videtur reddi debere venditori praeter aliis creditoribus, si is aliunde non habeat jus praedationis. Ita multi, praesertim jurisperiti, qui apud Covarruviam assunt, hanc esse communem sententiam. Quia res vendita non est amplius venditoris, secuta traditione et habita fide de pretio ejus, nam tunc translatus est ejus dominium; neque manet illi obnoxia jure hypothecae; nulla enim inducitur hypotheca, nisi vel ex conventionem, vel jure positivo, et nulla ex hoc utroque capite reperitur inducta. Et vero si illa res ab emptore alteri revendita esset, hic haberet dominium in eam omnino liberum. Tamen res venditae, quae adhuc exstant apud emptorem, possunt et debent ex quadam aequitate reddi venditori. Ita indicantur multae supremae curiae in Gallia, et colligitur ex l. *Procuratoris*, § *De tributis*, quod intellige nisi obstat consuetudo loci *.

(35. Debita ex delicto, v. g. ex furto, rapina, usura, contractu fraudulento, et hujusmodi, non sunt praefenda debitis ex contractu justo, si amplius non exstent in sua specie, sed sunt aequaliter solvenda. Ita Lugo, disp. num. 36, cum Silvestro, Petro Navarra, Molina, Vasquez, Lessio, Bannes, Arragon., Azorio, Turrian., Reginald., Bonacina ibi citatis; Rosignol., *loc. cit.*, praenot. 8, num. 6; Henno, *loc. cit.*, quaest. 1, conclus. 3; Sporer, *loc. cit.*, num. 40, ubi dicit hanc sententiam jam esse communem; Herinex, *De justitia*, d. 6, num. 101; Illsung, tit. 4, d. 3, num. 214; La Croix, lib. III, part. II, num. 379, ubi, plurimis citatis, dicit sic sentire alios communiter contra paucos alios, inter quos affertur S. Thomas, opusc. 73, cap. 18; sanctus Antonius, Rebell. et alii dicentes, debita ex delicto prius esse restituenda, quam debita ex contractu,

(166) Ita plane: consulto Cl. Jo. Franc. Bernardum Mariam de Rubens, *De gestis ac scriptis S. Thomae*, dissert. 20, cap. 5, ubi Opusculum illud post

et inter debita ex dilecto, prius quae ex graviore delicto, quam quae ex minus gravi, et sic prius quae ex rapina, quam quae ex furto, deinde prius quae ex furto, quam quae ex usuris, et sic de aliis, quamvis tamen quoad S. Thomam Silvius, quem refert et sequitur Henno, *loc. cit.*, conclus. 3, dicat opusculum illud non esse ipsius S. Thomae, cum in editione Romana habeatur litteris distinctis (166).

(36. Unde ratio nostrae conclusionis est, quia talis praedatio nec ex jure positivo, nec ex jure naturae colligi potest: non ex jure positivo, cum jus positivum nullibi distinguat inter debita ex delicto, et debita ex contractu justo; ubi autem lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: cap. *Quia circa* 22, De privileg., et l. *De pretio*, ff. *De Publiciana in rem actione*. Non etiam ex jure naturae, nam de jure naturae debitum unum non fortius obligat, quam aliud, ex quo utriusque generis debita aequaliter sunt ex justitia; tum quia si debitor requisitus, et a creditore habente jus ex contractu justo, alteri solverit prius petenti, non solum juste et licite solvit, sed etiam hoc praestare tenetur per textum in l. *Pupillus*, ff. *Quae in fraudem creditorum*, ubi dicitur quod diligentia posterioris creditoris facit eum potiorum, sicuti hypotheca, vel privilegium, et hoc habetur etiam ex l. *Quod autem* 6, § 7, ff. eod., ibi: « Sciendum, Julianum scribere, eoque jure nos uti, ut qui debitam pecuniam recepit, antequam bona debitoris possideantur (id est, explicat Lessius, lib. II *De justit. et jure*, cap. 15, dub. 5, num. 41, cum aliis communiter, antequam auctoritate judicis ab aliis occupentur) quamvis sciens prudensque solvendo non esse recipiat, non timere hoc edictum, sibi enim vigilavit; » atqui haec non possent verificari, si ex necessitate deberent prius solvi debita ex delicto, quam debita ex contractu justo, ergo, etc.

(37. Nec obest id, quod afferunt adversarii, nempe quod creditor habens jus ex delicto debitoris sit magis invitatus sibi debitum suum, seu rem injuste ablatam non reddi, quam debitor habens jus ex justo contractu, cum ipse voluntarie rem suam alienaverit. Non obest, inquam, quia licet creditor habens jus ex delicto debitoris sit forte magis invitatus ex parte subjecti, obligatio tamen justitiae non oritur ex illa majori vel minori repugnantia, quam creditor ex parte subjecti habet, sed ex illa, quae in objecto fundatur. Justitia enim quantum ad restituendum non respicit alterius, scilicet creditoris, animum, magis ne an minus invitatus sit, sed solum respicit alterius jus, et quantum ipsi debeatur. Utrique autem creditori, scilicet et creditori ex contractu justo et creditori ex delicto debetur res sua simpliciter. Unde inter debita ex delicto et debita ex contractu justo nullus ordo praedationis ex

Echardum et Barbavarium S. Thomae setum esse negat.

genere suo in restitutione est de necessitate servandus.

(38. Debita hypothecata, sive realia, praefenda sunt debitis non hypothecatis seu personalibus, quamvis haec fuissent anteriora. *Communis*, textu expresso in l. *Eos*, qui 9, cod. *Qui potiores in pignore*, ibi: « Eos, qui receperunt pignora cum in rem actionem habeant, privilegiis omnibus, quae personalibus actionibus competunt, praeferi constat; » per hypothecatum enim debitum non solum debitor, seu persona ipsa, sed etiam res ipsius est obligata, et quasi inchoative facta est creditoris: per debitum autem non hypothecatum solum ipsius debitoris persona, et non ipsius res est obligata: adeoque debita hypothecata praefenda sunt debitis non hypothecatis.

(39. Inter creditores hypothecarios illi sunt praefendi, ordinarie loquendo, qui sunt priores. *Communis*, per textum in cap. *Qui prior* 54, De reg. juris in 6, ibi: « Qui prior est tempore, prior est jure, » et concordat l. *Quoties* 98, ff. *De reg. juris*; et habetur expresse ex l. 2, 4, 5, 6, 7 et 8, cod. *Qui potiores in pignore*. (40. Et hoc verum est, sive hypotheca sit tacita, sive expressa, sive generalis, sive specialis: Henno, *loc. cit.*, q. 2, conclus. 2; Vasquez, *Opusc. de pignoribus et hypothecis*, cap. 5, n. 6; Lugo, citat. disp. 2, a n. 41, ubi, pluribus citatis, dicit sic sentire doctores communiter contra paucos; ratio enim posterior non potest tollere jus alteri jam prius acquisitum. (41. Quenam autem sit hypotheca tacita, quae expressa, quae generalis et quae specialis? V. verb. *HYPOTHECA*, n. 7 et 8.

(42. Dicitur autem notanter *ordinarie loquendo*, quia in jure excipiuntur certi casus, in quibus ex privilegio hypothecae quaedam posteriores praeferruntur seu anteponuntur prioribus non privilegiatis, quia ut dicitur, in c. *Privilegia* 32, ff. *De rebus auctoritate judicis possidentis*: « Privilegia non ex tempore aestimantur, sed ex causa. »

(43. Primo igitur praefendi et solvendi sunt sumptus funeris ante alia credita habentia anteriorem hypothecam. *Communis*, per text. in l. *Scimus* 22, § 9, c. *De jure deliberandi*, l. *Et si quis* 4, et l. *Impensa funeris* 44, ff. *De religiosis et sumptibus funerum*, ibi: « Impensa funeris semper ex hereditate deducitur, quae etiam omne creditum solet praecedere, cum bona solvenda non sint. »

(44. Pro sumptibus autem funeris venit quidquid ratione corporis erogandum est. *Communis*, textu expresso in l. *Funeris sumptus* 36, ff. *De religiosis et sumptibus funerum*.

(45. Sumptus funeris praeferruntur etiam tacitae hypothecae anteriori, quam habet mulier pro dote: Joannes Angelus Bossius, *De dote*, c. 18, num. 87, vers. *Communis vero sententia*; Negusantius, *De pignore* 2, membr. part. v, n. 28; Gomez, ad l. 30, *Tauri*, vers. *Item*; Angelus de Aret., *Inst. de Leg. Falcid.*, § final. in 1, not.; Amator Rodrig., *De concursu creditorum*, p. I, art. 3,

n. 2; Rosignol., *contract. 11 De pignore et hypotheca*, praenot. 5, sect. 3, n. 56, et alii, per text. in cit. l. *Scimus* 22, § 9, cod. *De jure deliberandi*, l. *Et si quis* 4, et l. *Impensa funeris* 44, ff. *De religiosis et sumptibus funerum*, ubi dicitur, quod *impensa funeris omne creditum solet praecedere*. Ly autem *Omne* nihil excludit, cap. *Solita* 6, § *Nobis*, de major. et obedient., ibi: « Nihil excipiens qui dixit quodcumque, » et Glossa, *ibid.*, verb. *Quodcumque*: *Qui dicit omnia, nihil excipit*; et concordat cap. *Si Romanorum* 1, d. 19, l. *Præses* 3, ff. *De officio praesidis*, l. *A procuratore* 13, c. *Mandati*.

(46. Imo sumptus consueti et moderati funeris probabilius praefendi sunt cuicumque hypothecae anteriori expressae, et etiam ex causa dotis; sic sentire videntur Gomez, ad l. 30. *Tauri*, Jacob., Cancerius, *Variar. resolut.*, tom. I, cap. 9, n. 9; Antonius Piccardus, in § *Cum autem ratio*, Instit. de leg. *Falcid.*; Amator Rodriguez, *De concursu creditorum*, part. I, art. 3, n. 4, vers. *Ceterum contrariam sententiam*, et expresse Rosignolus, *loc. cit.*, n. 4, a quibus non videtur dissentire Joannes Angelus Bossius, *De dote*, cap. 18, n. 87, et alii contra Negusantium, *loco citat.*, membr. 2, par. v, n. 28, et alios; et ratio est, quia naturalis pietas pro praestandis spiritualibus obsequiis erga defunctorum corpora, ipsa natura impellente, praevaleat debet omni juri positivo, adeoque sumptus moderati et consueti funeris probabilius praefendi sunt cuicumque hypothecae anteriori etiam expressae, et etiam ex causa dotis.

(47. Secundo, ante alia credita habentia anteriorem similem hypothecam solvenda sunt debita tempore ultimae infirmitatis apud pharmacopolas, medicos et chirurgos contracta. *Communis*, per text. in l. *In restituenda* 4, c. *De petitione hereditatis*, l. *Legatum* 3, cod. *De religiosis et sumptibus funerum*; et ratio ex aequitate et pietate consurgit, ne scilicet infirmi variis gravati debitis defectu medicinalium, et medicorum necessario mori debeant, ex quo pharmacopola, medici et chirurgi, si hanc non haberent praedationem, auxilium et remedia eis denegarent praeviendo se non esse solvandos.

(48. Dicitur autem notanter *Tempore ultimae infirmitatis*, quia debita in aliis anterioribus infirmitatibus contracta cum dictis pharmacopolis, medicis et chirurgis non gaudent privilegio ullo praedationis; ipsi enim sibi imputare debent, quod satisfactionem sibi inde debitam non prius exegerint. *Communis*.

(49. Tertio, ante alia credita habentia anteriorem similem hypothecam solvenda sunt expensae factae pro confectione inventarii, vel pro aperitione et insinuatione testamenti, vel pro aliis necessariis causis hereditatis. *Communis*, per textum, in l. *Sancimus* 32, § 9, cod. *De jure deliberandi*; tales enim expensae sunt ita necessariae, ut sine ipsis nequeat adiri hereditas, neque ab ipsis anterioribus creditoribus, adeoque